

Tomas, de twijfelaar

Schriftlezing: Johannes 20:24-31

'Wij hebben de Heer gezien!' We hadden de deuren gesloten omdat we bang waren voor de Joden. Maar Hij kwam in ons midden staan, stak zijn handen uit en liet ons zijn littekens zien. 'Ik wens jullie vrede', dat is wat Hij tegen ons zei. We hebben het met eigen ogen gezien, we hebben het met onze eigen oren gehoord. De Heer leeft! (Johannes 20:19-23)

De leerlingen van rabbi Jezus zijn - vol van wat ze hebben meegemaakt en vol van de Heilige Geest - op zoek gegaan naar Tomas. Tomas, één van de twaalf. Tomas, de twijfelaar. Dat is ook zijn bijnaam: Didymus. Hij is de leerling die altijd de keerzijde van de dingen ziet. Alles heeft voor Tomas twee kanten. Hij is de sombere betweter, die alles wat in de groep leerlingen wordt besproken, van zijn kritisch commentaar voorziet. Tomas, het vraagteken dat de rijen sluit!

Tomas, de twijfelaar. Hij is niet alleen een pessimist, hij is ook een realist. Steeds wil Tomas weten waar hij aan toe is. Dat was al zo toen rabbi Jezus met zijn leerlingen vanuit het veilige Over Jordaanse naar Betanië was gegaan om Marta en Maria op te zoeken. Lazarus hun broer is ziek. Hij ligt op sterven. Namens de andere leerlingen spreekt Tomas zijn bedenkingen uit: 'Het is daar voor U – en voor ons – veel te gevaarlijk. U zult zien ... als wij in Jeruzalem komen, of in de buurt ervan, dan wordt U gevangen genomen. Dan wordt het één groot bloedbad.'

Na Goede Vrijdag, nu gebeurd is waar Tomas zo bang voor was ... nu de Meester veroordeeld, gekruisigd, gestorven en begraven is, onttrekt Tomas zich aan de kring van Jezus' leerlingen. Wat heeft het voor zin om nog bij elkaar te komen als de Meester ontbreekt? Een kring zonder Middelpunt, een zinloos bijeenzijn, dat is het. Daarom is Tomas er niet bij, die zondagavond, waarop Jezus opeens midden tussen zijn leerlingen staat. Hen zijn littekens laat zien en hen vrede toewenst.

Nee, Tomas kan het niet geloven. Nou moet je ophouden. Ik laat mij niets wijs maken. Terugkomen uit het graf, hoe kan dat nu?

Eerst zien ... en dan geloven! Ik zal pas geloven, als ik Hem zelf gezien heb. Als mijn eigen vingers gecontroleerd hebben, dat Hij het werkelijk is. Zo is dat!

En dan gebeurt het. Een week later. Opnieuw op de eerste dag van de week. Zijn bedenkingen over het samenkomen als groep heeft Tomas intussen laten varen, hij is er vanavond wel weer bij. Hij is er ... op de goede dag en op de goede plaats. Daar waar Jezus is te vinden, in het midden van zijn leerlingen, zijn gemeente, zijn kerk.

Terwijl de deuren gesloten zijn, komt Jezus opnieuw in het midden van zijn leerlingen staan. 'Ik wens jullie vrede!' En alsof dat nog niet genoeg is ... Jezus keert Zich in het bijzonder tot Tomas. De Meester wéét wat Tomas gezegd heeft. Om een kleur van te krijgen. 'Kom, Tomas. Kom maar met je vinger. Betast Mij maar. Zie en voel!' Zóver komt Jezus zijn twijfelende leerling tegemoet. De kritische Tomas krijgt alles te zien wat hij wilde zien. Om door de grond te gaan.

Al zijn bedenkingen, al zijn twijfels en zijn ongeloof verdwijnen als mist voor het stalende zonlicht. Tomas ... ziet! Tomas ziet de heerlijkheid van zijn gekruisigde en opgestane Heer. Tomas ziet ... en gelooft!

'Mijn Heer, mijn God!' Het is een belijdenis, zo spontaan, zo veelzeggend als geen van de andere leerlingen ooit heeft uitgesproken. De twijfel in Tomas' hart heeft plaatsgemaakt voor de overgave.

Maar Tomas krijgt geen compliment voor zijn geloofsbelijdenis. De opgestane Heer corrigeert hem en zegt: 'Je hebt je ógen geloofd. Voortaan mag je vast vertrouwen hebben op wat Ik je gezégd heb!'

Daar kan Tomas het mee doen. Daar kunnen wij het mee doen. Twijfelen doet iedereen op zijn tijd. Heel menselijk. Juist als je serieus met de vragen van het geloof bezig bent. Maar twijfelen is ook: gebrek aan vertrouwen. Je niet durven over geven aan wat God je heeft beloofd. Hem niet willen geloven op zijn Woord, maar eerst willen zien. Jezus, de Opgestane Heer doet op Tomas en op ons een appèl: 'Twijfel niet langer, maar geloof!'